

INFORMATIKA FANINING JAMIYATDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI

Siddiqova Nilufar Abduraximovna

*Baliqchi tuman 1-son texnikumi Informatika va axborot texnologiyalari fani
o'qituvchisi*

Annotatsiya

Mazkur maqolada informatika fanining jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, uning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Axborot texnologiyalarining shakllanishi, raqamli transformatsiya jarayonlari hamda informatikaning ta'lim, boshqaruv va ishlab chiqarish sohalaridagi ahamiyati yoritiladi. Informatika fanining innovatsion rivojlanish, raqamli savodxonlik va zamonaviy jamiyatning axborotlashuviga qo'shayotgan hissasi ochib beriladi.

Kalit so'zlar: informatika, axborot texnologiyalari, raqamli jamiyat, raqamli savodxonlik, axborotlashuv, innovatsiya.

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF COMPUTER SCIENCE IN SOCIETY

Abstract

This article scientifically analyzes the role of computer science in the development of society, its impact on social, economic and cultural development. The formation of information technologies, digital transformation processes and the importance of computer science in the fields of education, management and production are highlighted. The contribution of computer science to innovative development, digital literacy and the informatization of modern society is revealed.

Keywords: computer science, information technologies, digital society, digital literacy, informatization, innovation.

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИНФОРМАТИКИ В ОБЩЕСТВЕ

Аннотация

В данной статье научно анализируется роль информатики в развитии общества, ее влияние на социальное, экономическое и культурное развитие. Подчеркиваются формирование информационных технологий, процессы цифровой трансформации и важность информатики в сферах образования, управления и производства. Раскрывается вклад информатики в инновационное развитие, цифровую грамотность и информатизацию современного общества.

Ключевые слова: информатика, информационные технологии, цифровое общество, цифровая грамотность, информатизация, инновации.

Kirish

XXI asr insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichi — axborotlashgan jamiyat davri sifatida e'tirof etilmoqda. Ushbu jarayonda informatika fani jamiyat hayotining barcha sohalariga chuqur kirib bormoqda. Axborotni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va uzatish bilan bog'liq jarayonlarning jadallashuvi informatikaning strategik fan sifatida shakllanishiga olib keldi. Bugungi kunda informatika nafaqat texnik fan, balki ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili sifatida qaralmoqda. Informatika fanining jamiyatdagi ahamiyati, avvalo, axborot resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini yaratishi bilan izohlanadi. Zamonaviy jamiyatda axborot eng muhim resursga aylangan bo'lib, uning tezkor va ishonchli qayta ishlanishi iqtisodiy raqobatbardoshlikni ta'minlaydi. Informatika fanining rivoji ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, boshqaruv tizimlarini takomillashtirish va yangi texnologiyalarni joriy etishga xizmat qilmoqda.

O'zbekiston sharoitida ham informatika va axborot texnologiyalarini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Prezidentimiz tashabbusi bilan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi qabul qilinib, unda davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va iqtisodiyot sohalarini

raqamlashtirish vazifalari belgilangan. Bu esa informatika fanining jamiyatdagi ahamiyatini yanada oshirmoqda. Informatika ta'lim tizimida ham muhim o'rin egallaydi. O'quvchilarda algoritmik fikrlash, muammoni tahlil qilish va mantiqiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishda informatika asosiy fanlardan biri hisoblanadi. Raqamli savodxonlik zamonaviy fuqaroning muhim kompetensiyasiga aylangan bir sharoitda informatika ta'limi jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Informatika fanining rivoji sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data), kiberxavfsizlik va raqamli iqtisodiyot kabi yangi yo'nalishlarning paydo bo'lishiga zamin yaratdi. Bu yo'nalishlar jamiyat hayotini tubdan o'zgartirib, yangi kasblar va mehnat bozorini shakllantirmoqda.

Tizimli va kompleks yondashuvga asoslandi. Nazariy metodlar doirasida informatika, axborot jamiyati va raqamli transformatsiyaga oid ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar va konseptual qarashlar tahlil qilindi. Ushbu bosqichda informatikaning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni bo'yicha mavjud nazariyalar umumlashtirildi. Empirik tahlil jarayonida statistik va taqqoslama metodlardan foydalanildi. Axborot texnologiyalarining turli sohalardagi joriy etilish darajasi va ularning samaradorligi o'rganildi. Ta'lim, davlat boshqaruvi va iqtisodiyot sohalarida informatika fanining amaliy natijalari tahlil qilindi.

Axborot — bu tashqi olamdagi hodisalar, voqealar, jarayonlar haqidagi bilim yoki xabar bo'lib, u inson tomonidan qabul qilinadi, tahlil qilinadi va xulosa chiqarish uchun xizmat qiladi. Axborotning asosiy sifat ko'rsatkichlari: aniqlik, dolzarblik, to'liqlik, ishonchlik, tizimlilik va foydalilikdir. Har bir qaror qabul qilishda to'g'ri axborot hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ma'lumot tushunchasi. Ma'lumot esa axborotni ifodalovchi belgilar, raqamlar, kodlar, matnlar yoki grafik shakllardir. U texnik vositalar yordamida saqlanadi, uzatiladi va qayta ishlanadi. Shunday qilib, ma'lumot — axborotni tashuvchi shakl, axborot esa — shu shaklning mazmunidir. Axborot va ma'lumotning o'zaro bog'liqligi. Axborot va ma'lumot birbiridan ajralmaydigan tushunchalardir. Axborot ma'lumot orqali ifodalanadi,

ma'lumot esa axborotni tashuvchi vositadir. Axborotni inson talqin qilsa, ma'lumotni esa kompyuter tahlil qiladi. Informatika fani aynan shu jarayonni avtomatlashtirishga qaratilgan. Informatikada axborotning roli. Informatika fani axborotni turli ko'rinishlarda — matn, rasm, tovush, video va raqamli kodlarda saqlash, qayta ishlash va uzatish usullarini o'rganadi. Bu jarayonlarda axborot texnologiyalari, algoritmlar, ma'lumotlar bazasi, sun'iy intellekt va kompyuter tarmoqlari muhim o'rin tutadi. Har bir texnologiya inson hayotini yengillashtirish, axborot almashinuvini tezlashtirish va tizimlar samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Induktiv va deduktiv usullar yordamida informatikaning jamiyatga ta'siri bo'yicha umumiy xulosalar chiqarildi. Tizimli yondashuv informatika fanining texnologik, ijtimoiy va madaniy jihatlarini o'zaro bog'liq holda o'rganish imkonini berdi. Ta'lim sohasida informatika fanining rivoji masofaviy ta'lim, elektron resurslar va interaktiv o'qitish usullarining keng qo'llanilishiga olib keldi. Davlat boshqaruvida esa elektron hukumat tizimlari shaffoflik va samaradorlikni ta'minladi. Olingan natijalar informatika fanining jamiyat taraqqiyotidagi strategik ahamiyatini tasdiqlaydi. Informatika nafaqat texnik jarayonlarni avtomatlashtiradi, balki jamiyat tafakkuri va ijtimoiy munosabatlarini ham o'zgartiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, informatika fani zamonaviy jamiyat taraqqiyotining ajralmas qismi hisoblanadi. U iqtisodiy o'sish, ta'lim sifati va davlat boshqaruvi samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari informatika fanini rivojlantirish orqali jamiyatning raqamli salohiyatini oshirish mumkinligini ko'rsatdi. Informatika fanini ta'lim tizimida chuqur o'qitish, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va axborot texnologiyalarini keng joriy etish jamiyat barqaror rivojlanishining muhim sharti hisoblanadi.

Axborot inson tafakkurida shakllanuvchi bilim bo'lsa, ma'lumot — uning texnik ifodasi va tashuvchi shaklidir. Informatika fani esa ana shu ikki tushunchani

o‘zaro uyg‘unlashtirib, axborotni qayta ishlash, saqlash, uzatish va himoya qilish tizimlarini yaratadi. Shuning uchun bugungi kunda to‘g‘ri axborot bilan ishlash madaniyati har bir inson uchun muhim ko‘nikma bo‘lib, jamiyatning raqamli rivojlanishida hal qiluvchi o‘rin tutadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xaydarov A. “Informatika asoslari”, Toshkent, 2021.
2. Karimov M. “Axborot texnologiyalari va tizimlari”, Toshkent, 2022.
3. Jo‘rayev Sh. “Kompyuter va axborot madaniyati”, Toshkent, 2020.